

Not Just an Aveirah: Why is Avodah Zarah Really That Bad?

Series Sponsored by Jennifer and David Miller, Commemorating the Yahrtzeit of Rochelle Shoretz z"l

Shiur Co-Sponsored by hedy and Jay Richman in commemoration of the Yahrtzeit of Chaim Yissachar Feigenbaum z"l

1. דברים פרק ה'

- (ו) ז אֲנָכִי יְלַקֵּח אֶלְךָי אֲשֶׁר הַזָּעֲקִיך מִאָרֶץ מִצְרַיָּם מִקְיַת עֲבָגִים לֹא יַהְגַּה לְלֹא אֶלְךָי אֲתָּה עַל-פְּנֵי:
- (ח) לֹא-אִמְעַשְׂה-הַלְּקָדְשָׁה אֲשֶׁר בְּשָׁלְמֵינוּ אֶמְלָע וְאֲשֶׁר בְּאָרֶץ מִתְּמֻתָּה וְאֲשֶׁר בְּאָרוֹן מִתְּמֻתָּה שֶׁת לְאָרוֹן:
- (ט) לֹא-אִתְּשַׁמְּתָנָה לְקָדְשָׁם וְלֹא תַּעֲבֹד פְּנֵי אֲנָכִי יְלַקֵּח אֶל קָנָע פְּנֵי אֶל קָנָע עַזְוֹ אֶבֶות עַל-בָּנִים וְעַל-שָׁלְשִׁים וְעַל-רְבָעִים לְשָׁנָא:

2. ספר החינוך, מנין המצוות פרשת יתרו

כה מצות האמונה במצוות השם
כו שלא נאמין אלהו בלמי ה' לבדו
כו שלא לעשות פסל
כח שלא להשתחוות לעובדה זרה
כת שלא לעובוד עובודה זרה بما שדרכה להعبد

3. בבלוי פנהדרין דף ע"ד.

אמר רבי יהונתן משום רבינו שמעון בן יהוץדק: נימנו וגמרו בעליה בית נתזה בלבד: כל עבירות שבתורה אם אומרין לאדם עברור ואל תחרג - יעבור ואיל יחרג, חז' מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיקות דמים. ועובדת זרה לא? והא תניא, אמר רבי ישמעאל: מנין שאם אמרו לו לאדם עבד עבודת זרה ואל תחרג מנין שייעבוד ואיל יחרג - תלמוד לומר והי בהם - ולא שימות בהם. יכול אפילו בפרהסיא - תלמוד לומר ולא תחללו את שם קדשי ונתקדשתי. - אينנה דאמור רבי אליעזר. דתニア, רבי אליעזר אומר: ואהבת את ה' אלהיך בכל לבך ובכל נפשך ובכל מאדרך, אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדרך, ואם נאמר בכל מאדרך למה נאמר בכל נפשך, - אם יש לך אדם שוגפו חביב עליו ממונו - לך נאמר בכל נפשך, ואם יש לך אדם שמאנו חביב עליו מגופו - לך נאמר בכל מאדרך.

4. ויקרא פרק כ"ב

- (לא) וְשָׁמַרְתָּם מִזְמָרִים וְאֲשֶׁרֶת אֱמָתָם אַתָּה יְלַקֵּח:
- (לב) וְלֹא תַּחֲלַל אֶת-אֶתְּנָשָׁם קְדָשָׁי וְגַדְשָׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה יְלַקֵּח מִקְדָּשָׁם:

5. דברים פרק ו'

- (ד) שָׁאַע יִשְׂרָאֵל יְלַקֵּח אֶל-קְרִיבָה יְלַקֵּק אֶחָד:
- (ה) וְאַהֲבָה אֶת יִלְקֵק אֶל-קְרִיבָה בְּקָלִיל-קְרִיבָה וּבְקָלִיל-נְקָשָׁע וּבְקָלִיל-קְאָזָה:

6. תוס', עבודה זרה דף ב"ג.

הא ב贊עה הא בפרהסיא - לכארה ממשמע דרבא ס"ל דאונס贊עה אין לו למסור עצמו ומתרך כך היה נראה לפסוק כרבי ישמעאל דשרי נמי עבדות כוכבים贊עה וקשייא דחס ושלום שנפסוק עבדות כוכבים יעבור ואל יהרג...

7. בבלי עבודה זרה דף י"ב.

ישב לו קוץ לפני עבודה כוכבים - לא ישחה ויטלה, מפני שנראה כמשתחווה לעבודת כוכבים, ואם אינו נראה - מותר. נטפזרו לו מעותיו לפני עבודה כוכבים - לא ישחה ויטלה, מפני שנראה כמשתחווה לעבודת כוכבים, ואם אינו נראה - מותר. מעין המושך לפני עבודה כוכבים - לא ישחה וישתה, מפני שנראה כמשתחווה לעבודת כוכבים, ואם אינו נראה - מותר ...

מאי אינו נראה? אילמא שלא מתחזוי, והאמר רב יהודה אמר רב: כל מקום שאסרו חכמים מפני מראות העין, אפילו בחדרי החדרים אסור! אלא אםיא: אם אינו נראה כמשתחווה לעבודת כוכבים - מותר. וצריכא, دائית קוץ, משומ דאפשר למזול קמיה ומשקליה, אבל מעות שלא אפשר אימא לא; ואי תנא מעות - דמוננא, אבל קוץ דעתרא אימא לא; ואי תנא הנגי תרתי, משומ דליך סנה, אבל מעין دائית סנה, دائית לא שתי מיתת - אימא לא, צריכא.

8. פירוש הר"ן על הר"י ה' פ, עבודה זרה דף ג: בדפי אלף

משמע דאפשר במקומות סכנות נשא Sor להיות בראה כמשתחווה לעבודת כוכבים ואפי' אין אדם רואהו... ואפשר עוד לומר דאף במעין המושך שאעפ' שנראה כעובד כיוון שאין שום מראות העין היכא دائית סנה ממש מותר וכי אמר' دائית לא שתי מיתת לא מאית ודאי אמרנן אלא שאפשר לבא לידי סנה שם לא ישתה עכשו שמא ימות בזמן קודם שימצא מים

9. רבב"מ, יסודי התורה פרק ה' הלכה ד'

כל מי שנאמר בו יעבור ואל יهرוג ונחרג ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו, וכל מי שנאמר בו יהרוג ואל יעבור ולא עבר הרי זה קידש את השם...

וכל מי שנאמר בו יהרוג ואל יעבור ולא נחרג הרי זה מחולל את השם, ואם היה בעשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבים ובטל מצות עשה שהוא קידוש השם ו עבר על מצות לא תעשה שהוא חילול השם. ואעפ"כ מפני שעבר באונס אין מליקין אותו ואין צריך לומר שאין מיתתין אותו בית דין אפשר הריג באונס, שאין מליקין ומיתתין אלא לעובר ברצונו ובעדיהם והתראה שנאמר בנוטן מזורע למולך ונתני אני את פני באיש ההוא מפני השמועה למדיו ההוא לא אונס ולא שוגג ולא מוטעה, ומה אם עבודה כוכבים שהיא חמורה מן הכל העובד אותה באונס אין חייב כרת ואין צריך לומר מיתה בית דין, קל וחומר לשאר מצות האמורות בתורה, ובעריות הוא אומר ולנערה לא תעשה דבר, אבל אם יכול למולט נפשו ולברוח מתחת יד המלך הרשע ואני עושה הנה הוא כלב שב על קיאו, והוא נקרא עובד עבודה כוכבים בזיד והוא נטרד מן העולם הבא ויורד למדרגה התחתונה של גיהנם.

10. חידושי הר"ן עבודה זרה דף ב"ד.

מתќיף לה ר' זירא אונס רחמנא פטרוי וכוכ. וא"ת והוא קייל דבע"ז יהרוג ואל יעבור. וכ"ת ר"ז קר' ישמעאל ס"ל דאפי' בע"ז בזונעה יעבור ואל יהרוג כדאי בפ' אין מעמידין [ד' כ"ז] מ"מ היכי מקשה בפשיטות אונס רחמנא פטרוי כיוון دائית נמי תנאי דאית להו יהרוג ואל יעבור ואפשר לאוקמי הרק ברייתא דלעיל כתתייהו ייל דהכי קאמר אף על גב דיהרג ואל יעבור מ"מ אם עבר ולא נחרג רחמנא פטרוי מיתה בית דין. וכיוון רחמנא פטרוי לא מיקרי נعبد. ואתא רבא ופרק דאפי' בכח"ג מיקרי נעבד:

11. רמב"ם יסודי התורה פרק ה'

הכלכה א' כל בית ישראל מצוין על קדוש השם הגדול הזה שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל, ומזהרין שלא להללו שנאמר ולא תחלו את שם קדשי, כיצד כשימוד עובד כוכבים ויאנו את ישראל לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה או יהרגנו עברו ואל יהרג שנאמר במצוות אשר יעשה אותם האלים וכי בהם, והוא בהם ולא שימוש בהם, ואם מות ולא עבר הרוי זה מתחייב בנפשו.

הכלכה ב' במה דברים אמרים בשאר מצות חז"ן מעבודת כוכבים וגלו עריות ושפיכת דמים, אבל שלש עבירות אלו אם יאמר לו עבר על אחת מהן או תהרג, יהרג ואל עבר...

12. ספר המצוות לרמב"ם, לא תעשה ס"ג

והמצוות הס"ג היא שהחרינו מחלוקת השם. והוא הפק קדוש השם שנצטווינו בו שקדם באורו בתשיעית מצות עשה. והוא אמרו יתעלה (אמור כב) ולא תחלו את שם קדשי. והעון הזה ייחלק לשילשה חלקים. שנים כוללים ואחד מיוחד. ואולם החלק האחד הכלול, שכלי מי שבקשו ממנו לעבור על עבודה זהה או גילוי עריות או שפיכות דמים ואיפלו שלא קלות בין מצות חמורות, או מי שיבקש ממנו לעبور על עבודה זהה או גילוי עריות או שפיכות דמים ואיפלו שלא בשעת השמד, הנה הוא חייב להתריר נפשו וייהרג ואל עבר כמו שבארנו בתשיעית מצות עשה. ואם עבר ולא נהרג כבר חלל את השם ו עבר על לאו זה. ואם היה זה ברבים כלומר בעשרה מישראל כבר חלל את השם ברבים ו עבר על אמרו יתעלה ולא תחלו את שם קדשי. וחטאנו גדול מאד. אבל אין לנו לזה מפני שהוא אנו. כי אין לבית דין לקאים גדר מלכות או מיתה אלא על מזיד ברצון ועדים והתראה.

13. בבלוי חולין דף ה.

...דאמר מר: המורה עובdot כוכבים, שכל הכהר בה כמודה בכל התורה כולה...

14. ר"ן, פסחים דף ו. בדף אלף

ואהבת מסתברא לאוקמי קרא דוחי בהם בכל המצאות כולם וקרא דואהבת בע"ז בלבד שכל הכהר בה כמודה בכל התורה כלה ובבה תלוי עיקר אהבתו של הקדוש ברוך הוא:

15. רמב"ם יסודי התורה פרק א'

הכלכה א'. יסוד היסודות ועמדו החכמתו לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא מצוי כל נמצא, וכל הנמצאים ממשמים הארץ
ומה שביניהם לא נמצא אלא מאמת המציאות.

...

הכלכה ו'. וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר אני ה' אלוהיך, וכל המעלת על דעתו שיש שם אלה אחר חז"ן מזו,
עובד בלי תעשה שנאמר לא יהיה לך אללים אחרים על פני, וכופר בעיקר שהוא העיקר הגדול שהכל תלוי בו.

16. רמב"ם יסודי התורה פרק ב'

האל הנכבד והנורא זהה מצוה לאביו וליראה אותו שנאמר ואהבת את ה' אלוהיך, ונאמר את ה' אלוהיך תירא.

17. ספר החינוך מצווה רצ"ו

שנצטווינו לקדש את השם, שנאמר [ויקרא כ"ב, ל"ב] ונקדשתי בתוך בני ישראל, כלומר שנמסור נפשינו למות על קיום מצות הדת... שורש מצוה זו ידוע, כי האדם לא נברא רק לעבוד בוראו, וכי שאנו מוסר גופו על עבודת אדונינו
איןנו עבד טוב. והרי בני אדם ימסרו נפשותם על אדוניהם, קל וחומר על מצות מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.